

BREKEN EN BOUWEN

PROLOOG

WILLEMSTRAAT 72 · EINDHOVEN · TEL. 040 510236

JEANNETTE VAN AALEN CHRIS VAN BEEK ANTHONY BIJNEN
JEAN CUSTERS THEO VAN DER HOORN JOOP KEESMAAT
LISETTE MERTENS JURG MOLENAAR JAN CORNELIS NOOTEBOOM
EGBERT PETERS FRIEDA PITTOORS JOCHEM ROYAARDS PIET SOUER
FRANS VERBERK FRANS DE VETTE ANDRÉ VAN WIJK

Breken & bouwen

Het stuk Breken & bouwen heeft drie delen.

Het speelvlak bestaat ook uit drie niveau's, omdat er in het spel drie maatschappelijke groeperingen een belangrijke rol spelen: de kapitalisten, de arbeiders en de overheid.

Het hoogste niveau is voor de kapitalisten. Het is in de aanwijzingen steeds *boven* genoemd.

Het laagste niveau — de vloer — is voor de arbeiders-bewoners: in de aanwijzingen wordt het *onder* genoemd.

Het *midden* niveau is voor de overheid.

Ergens tussen de niveau's is een plek waar de overheid zich — mede uit naam der kapitalisten — tot de arbeiders richt om (via tv of gemeente-loket) het overheidsbeleid goed te praten.

1. Harmonie

Lied van de harmonie

Allen : Met zijn allen, met zijn allen
kan je toch veel meer presteren.
Da's een les die je niet vroeg genoeg kan leren.
Of je nu werkt, of je bent chef of directeur,
of je docent bent of student of ingenieur.
De een doet dit, de ander dat en ieder doet zijn best
en de regering en wat knappe koppen doen de rest.
Da's toch heerlijk, da's toch prettig, da's toch fijn.
Met zijn allen keihard werken en gelukkig zijn!

Arbeiders in de fabriek aan het werk; directeur boven.

Arbeider : Ik ben Jan van O. Ik ben een gelukkig mens. Ik moet hard werken, maar ik word goed betaald.

Directeur : Ik ben hier directeur. Ik ben zeer tevreden. De werklust is groot en de sfeer is hier prima.

Arbeider : Af en toe krijgen we zelfs een extraatje van het bedrijf.
Met Kerstmis kregen we bijvoorbeeld allemaal een paraplu.

Directeur : Ik geef mijn werknemers wat ze nodig hebben.

Arbeider : Het is natuurlijk een hele ruk, 9 uur achter die machines.
Maar we hebben drie keer een korte pauze en daar werk je dan een beetje naartoe.

Directeur : *Door de telefoon.* Tineke, breng mij een kop koffie, wil je?
De mensen stellen het erg op prijs, als ik af en toe een praatje met ze maak.

Arbeider : Onze directeur is eigenlijk helemaal geen directeur. Hij is een vriend. Van de week nog informeerde hij
naar de gezondheid van mijn dochtertje.

Directeur : Ach, wat is nou tegenwoordig nog het verschil tussen een arbeider en een directeur?

Arbeider : En gisteren gaf ie me nog een hand.

Directeur : AH right, ik verdien een beetje meer. Maar geld alleen maakt niet gelukkig. Dat wordt tegenwoordig maar
al te vaak vergeten.

Arbeider : Hij heeft een auto, wij hebben een auto, hij gaat naar Majorca, wij gaan naar Majorca. Goed, hij verdient
een beetje meer. Maar dat is toch helemaal geen reden om elkaar als vijanden te zien? Want . . .

Allen:

Met zijn allen, met zijn allen
kan je toch veel meer presteren.
Da's een les die je niet vroeg genoeg kan leren.
Of je nu werkt, of je bent chef of directeur,
of je docent bent of student of ingenieur.
De een doet dit, de ander dat
en ieder doet zijn best
en de regering en wat knappe koppen doen de rest.
Da's toch heerlijk, da's toch prettig, da's toch fijn.
Met zijn allen keihard werken en gelukkig zijn!

Leerlingen op school; lerares staat hoger dan de leerlingen.

Leerling : Ik zit op de HAVO. Een test heeft uitgewezen dat ik daar het geschikts voor ben.

Lerares : Ik ben hier docent. Ik hou van kinderen.

Leerling : We hebben veel huiswerk, maar ik doe het graag.

Lerares : De kinderen moeten weten dat ze nú moeten ploeteren, om straks in de maatschappij vooruit te kunnen komen.

Leerling : Soms snap ik helemaal niet waarom we bepaalde lessen krijgen. Dat mag je dan best aan de leraar vragen. Die legt het dan uit. Meestal snap ik het dan nog niet. Maar ik weet zeker dat de leraar het beste met ons voor heeft.

Lerares : Ik ben vóór inspraak. Daarom was ik ook een enorm voorstander van de schoolkrant en het schoolparlement. Ik heb altijd gezegd: de kinderen moeten kunnen meepraten. Maar alles binnen de redelijke grenzen, de kinderen moeten weten wat ze aan ons hebben.

Leerling : Soms zijn de leraren opeens ontzettend streng. En dat kan ook niet anders, anders wordt het een rotzooitje. En wij weten soms ook helemaal niet wat we nou eigenlijk willen. En dat komt omdat we nog zo jong zijn.

Lerares : Acht, wat is nou tegenwoordig nog het verschil tussen een leerling en een docent?

Leerling : We zitten samen in de schoolraad.

Lerares : In de klas kunnen we discussiëren.

Leerling : Je mag ook je en jij tegen de leraren zeggen.

Lerares : Goed, ik weet natuurlijk een beetje meer, maar . . .

Leerling : Daarom hoeven we toch nog niet de pest aan mekaar te hebben!

Lerares : Dat heeft toch geen enkele zin . . .

Leerling : Want. . .

Allen:

Met zijn allen, met zijn allen
kan je toch veel meer presteren.
Da's een les die je niet vroeg genoeg kan leren.
Of je nu werkt, of je bent chef of directeur,
of je docent bent of student of ingenieur.
De een doet dit, de ander dat
en ieder doet zijn best
en de regering en wat knappe koppen doen de rest.
Da's toch heerlijk, da's toch prettig, da's toch fijn.
Met zijn allen keihard werken en gelukkig zijn!

Huiskamer en fabriek beneden; directeur boven. Bruidspaar op. Belt aan.

Vrouw : Dag mams, we trekken bij je in.

Moeder : Welkom, welkom. Het is hier wel niet groot, maar welkom.

Vrouw : *Tegen man.* Dag schat, veel plezier op je werk hè?

Man : *Zoent vrouw. Af naar andere kant speelvlak: fabriek.*

Directeur : Ik ben werkgever. Ik produceer. Ik produceer om de welvaart te verhogen. De welvaart moet omhoog. De produktie moet omhoog.

Hij drukt op een knop; de arbeiders beneden in de fabriek beginnen harder te werken.

Maar als ze daar beneden meer maken, dan moet ook de markt vergroot worden. *Hij buigt zich voorover.*

Hè, verdomde acteur. *Hij geeft acteur, die slapend achter een tv-scherf zit, geld.* Hij heeft óók zijn plaats in de economie.

Acteur : *Met gemaakte 'tandpasta'-glimlach achter scherm.* Vlekken op het tapijt? **Novo tapi** maakt Uw tapijt als nieuw! Even insoppen, een nachtje wachten, afschuiëren en ... Uw buurvrouw zal denken dat U nieuwe vloerbedekking hebt.

Vrouw : Nou dacht ik toch dat de buurvrouw nieuwe vloerbedekking had.

Moeder : Ja, kindje, waar doen ze het van, zou je zeggen hè?

Vrouw : Van **Novo tapi**, mam. Even soppen, wachten, schuieren ... O, **Novo tapi** is gewoon geweldig!

Moeder : Ja, maar wij hebben toch linoleum?

Vrouw : Mam, dat zeil ligt er nou al vijf jaar. Vindt U nou ook niet dat we aan nieuwe vloerbedekking toe zijn?

Acteur : Mmmmmmm! Voel de warmte van echt Bonanza-tapijt. Bo-nan-za, een vorstelijk tapijt.

Telkens als de acteur iets nieuws aanprijst, wordt dat artikel door een vertegenwoordiger binnengebracht.

Vertegenwoordiger : Mevrouwtje . . .

Moeder : Mmmmmmmmmmm!

Vrouw : De kamer lijkt nu veel groter.

De beide vrouwen slaan nu ijverig aan het boenen. Doordat er steeds meer huisraad komt wordt het poetsen opgevoerd tot een hysterisch tempo.

Acteur : Wie licht spreidt, spreidt gezelligheid!

Vertegenwoordiger : Mevrouwtje . . .

Moeder : Oh . . . de kamer lijkt veel ruimer nu.

Acteur : U wordt méér met meer vorstelijke meubelen van Van Meer.

Moeder : Van wie ook weer?

Acteur : Van Van Meer.

Moeder : O ja.

Vertegenwoordiger : Mevrouwtje . . .

Vrouw : De kamer lijkt nu nog wel ruimer!

Moeder : O, geweldig!

Acteur : *Ritmisch.* Alles wat je ziet.

Allen : Hup!

Acteur : Indafrodiet!

Allen : Hup!

Acteur : Alles wat je ziet

Allen : Hup!

Acteur : Indafrodiet!

Vertegenwoordiger : Mevrouwetje . . .

Moeder en vrouw : O, gewoon geweldig!

Directeur : De markt raakt verzadigd. Die ijskasten die wij maken gaan veel te lang mee. Dat spul moet sneller slijten.
Hij drukt op een knop; de arbeiders beneden geven nu alles wat zij maken 'een trap na.

Moeder : Oh!

Vrouw : Hij is kapot. *De ijskast die zij nu boenen begint te roken.*

Moeder : Hij moet eruit!

Vertegenwoordiger : Mevrouwetje . . . *Brengt nieuwe ijskast.*

Moeder : O, geweldig!

De beide vrouwen gaan door met boenen; de vertegenwoordiger plaatst steeds meer artikelen op het speelvlak.

Acteur : U krijgt tien tot vijftien gulden terug voor Uw oude aftershave ... afzuigkap .. afwasmachine ... droogkap ... bakoven .. badkamerverwarming .. beddekruike .. centrifuge .. cadeauset. .. droogtrommel.. expres- sekoker... strijkijzers... geautomatiseerde citroenpers... elektrische tandenborstels. . . bij aankoop van een nieuwe!

Vertegenwoordiger : Mevrouwetje ...

Alles staat vol; de man keert terug van zijn werk en ploft doodmoe op een stoel.

Man : Ik ben kapot!

Moeder : Kopje thee, kopje soep, boterkoekje, kleine sprits.

Vrouw : Hard werken is zo gezond!

Acteur : Nerveus? ? .. Zefirana, voor Uw broodnodige rust!

Man : Die soep is niet te eten.

Vrouw : Ja, hij is wel niet zo lekker, maar met vijftig merkjes en een tientje bijbetalen krijg je een fraaie bonbonnière cadeau.

Man : Laat ik dan maar snel dooreten. *Eet.* Trouwens, bij nader inzien valt die soep best mee. Ach, wie heeft er nou tegenwoordig nog te klagen.

Directeur : Iedereen kan krijgen wat zijn hartje begeert.

Vrouw : Vroeger moest je ieder dubbeltje omdraaien.

Directeur : Tegenwoordig kun je alles op afbetaling krijgen.

Man : Er zijn natuurlijk hier en daar nog wel wat kleine problemen.

Directeur : Maar daarom hoeven we elkaar toch niet in de haren te vliegen.

Vrouw : Dat heeft toch geen enkele zin.

Allen:

Met zijn allen, met zijn allen
kan je toch veel meer presteren.
Da's een les die je niet vroeg genoeg kan leren.
Of je nu werkt, of je bent chef of directeur,
of je docent bent of student of ingenieur.
De een doet dit, de ander dat
en ieder doet zijn best
en de regering en wat knappe koppen doen de rest.
Da's toch heerlijk, dat's toch prettig, dat's toch fijn.
Met zijn allen keihard werken en gelukkig zijn!

2. Bloemenbuurt

Liberalisatie

De bewoners krijgen brieven; beneden.

- Bewoner I : Wat, vijftig gulden méér huur! Maar dat kan toch niet? Honderd-dertig gulden per maand.
'Onder verwijzing naar de door de regering afgekondigde huurliberalisatie.'
Maar dat kan toch niet? Nu weer meer huur.
De elektriciteit slaat op, het vlees slaat op, het brood slaat op, de melk slaat op.
En de WW van mijn man die slaat een half jaar later op. Wat denken die heren wel, dat ze ons kunnen uitpersen als citroenen? 'Gelieve bijgaande nieuwe huurovereenkomst getekend aan ons te retourneren.' Retourneren, retourneren! Als we hén eens vragen om de wc te laten repareren of een nieuw raampje in de bijkeuken te laten zetten, dan duurt dat maanden. Ik zal die huisjesmelker eens iets onder zijn neus gaan wrijven. *Af.*
- Minister : *In tv-scherm.* Het is mij een genoegen als minister van volkshuisvesting tot U te kunnen spreken.
Om U zodoende bij mijn huurbeleid te kunnen betrekken. Huurliberalisatie blijkt bij velen in den lande een schrikreactie te hebben veroorzaakt. Er zijn er, die denken dat de huur met sprongen omhoog zal gaan. Dat hoeft helemaal niet waar te zijn.
- Bewoner II : Zoals U bekend zal zijn is sinds enige maanden de huurliberalisatie van kracht . . . zal de huur per 1 mei aanstaande verhoogd worden tot honderdvijftig gulden per maand.' Huurverhoging? ... Huurliberalisatie? . . . Even opzoeken. *Ze pakt het woordenboek.*
Ah ... Liberaal... Mild, milddadig, vrijgevig, vooruitstrevend, ruimdenkend, hè, da's raar, men wordt liberaal in de huur. Men wordt dus mild en vrijgevig. En hier staat dat ik vijftig gulden meer moet betalen. Vijftig gulden minder zeker. Want het kan toch niet zo zijn, dat wij mild en vrijgevig moeten worden. Nee, dat kan niet, want men wordt: ruimdenkend. En dat ziet een kind nog wel, dat alleen degene die iets heeft vrijgevig kan zijn. Als je niks hebt kan je toch ook niks geven? Nee, d'r is een vergissing gemaakt. Ik zal die huisbaas eens gaan opzoeken en het hem uitleggen. *Af.*

Huiseigenaar en bewoner; boven.

- Huiseigenaar : Dus U weigert een wettelijke maatregel. Maar dat kan toch niet.
- Bewoner I : Van tachtig naar honderddertig gulden. Da's vijftig gulden meer. Dat is een schande!
- Huiseigenaar : 't Is huurliberalisatie.
- Bewoner I : Nou, dan is die huurliberalisatie een schande.
- Huiseigenaar : Ja, dat lijkt misschien wel zo, mevrouwtje. Maar ten eerste is het een wettelijke maatregel en dus in ieders belang ...
- Bewoner I : In ieders belang! Vijftig gulden meer betalen is níét in mijn belang. Ik weiger.

Huiseigenaar : Ja, kijkt U eens mevrouwtje, U moet dat toch heel anders zien. De regering heeft jaren na de oorlog de huren kunstmatig laag gehouden. U hebt dus eigenlijk altijd veel te weinig huur betaald. En daarom is ook de woningnood nooit opgelost. En nu, met de huurliberalisatie, krijgen we eindelijk een gezonde toestand terug, waarin iedereen kan wonen waar en hoe die maar wil.

Bewoner I : Dat geldt alleen voor mensen met centen.

Huiseigenaar : Ja maar wat wilt U nou toch eigenlijk mevrouwtje? !

Bewoner I : Ik wil mijn oude huur en ik weiger die verhoging.

Huiseigenaar : Onmogelijk! Die oude huurovereenkomst is vervallen volgens artikel 11. Dus tekent U maar gauw een nieuwe.

Bewoner I : Waar moet ik het geld vandaan halen?

Huiseigenaar : Als U niet tekent, zijn de consequenties voor Uw rekening.

Bewoner I : Wat betekent dat?

Huiseigenaar : Ik heb hier een wachtlijst van dertig mensen die zo'n woninkje als dat van U zoeken.

Bewoner I : Dus ik kan helemaal niet weigeren?

Huiseigenaar : U kunt natuurlijk naar de rechter gaan, maar ik geef U geen schijn van kans.

Bewoner I : *Tekent.* Misschien kan ik een kamertje verhuren ...

Huiseigenaar : *Grist het contract weg.* Onderhuur is niet toegestaan op straffe van vernietiging van de huurovereenkomst, artikel 23. Kijkt U het thuis nog maar eens na. Dag mevrouwtje ...

Minister : Huurliberalisatie is juist in het voordeel van de huurder. Vroeger werd hij met een vaste huurprijs geconfronteerd. Nu krijgt hij zelf inspraak in het bepalen van de huur. Immers, huurliberalisatie betekent dat de huren voortaan niet meer door de overheid bepaald worden, maar door onderling overleg tussen huurder en verhuurder tot stand zullen komen. Met nadruk op overleg. Het kan zelfs zo zijn, dat in dit overleg de huur omlaag gaat.

Bewoner III : Als ik het niet gedacht had. Alles wordt duurder. Dus waarom ook de huur niet. Maar met zestig gulden, da's schandalig. En dan maar iedereen zeggen dat we het goed hebben en dat we niet mogen klagen. Zei de pastoor zondag in de kerk ook nog: men mag niet klagen. Ja, maar als ik ons nou vergelijk met die familie Van der Eist, nou dan hebben wij het niet zo slecht.
Bel.

Man : Ding-dong. Kado, kado.

Bewoner III : Kado, kado? Oh . . . wat zijn we toch gelukkig.

Man : Een extra opslagje van het bedrijf van zestig gulden. Wat zullen we daar voor kopen? Een fraaie bloes, een mooie sierheester, een wasmachine op afbetaling? Ja, want tegenwoordig kan je al die artikelen ook via het bedrijf bestellen en dan krijg je nog korting ook.
Wat zijn we toch gelukkig.

Bewoner III : *Ze omhelzen elkaar.* Zestig gulden! *Ze bedenkt zich.* Ding-dong, kado, kado.
Ze laat de man de brief lezen, wat hij verbijsterd doet.

Huiseigenaar en bewoner; boven.

Huiseigenaar : Bezwaren?

Bewoner IV : Nou, enigszins. Die huisjes zijn nou niet zo best onderhouden.

Huiseigenaar : O nee?

Bewoner IV : Nee, en de buurt is nou ook niet zo riant. Ik dacht dat zo'n verhoging van honderdtwintig gulden maar honderdtachtig . . .

Huiseigenaar : U weigert?

Bewoner IV : Ik kwam eens overleggen. Misschien zouden we het eens kunnen worden op een wat lager bedrag.

Huiseigenaar : Hoeveel?

Bewoner IV : Een verhoging van vijfentwintig gulden?

Huiseigenaar : Vijfentwintig gulden? !

Bewoner IV : Vijfendertig?

Huiseigenaar : En het onderhoud dat kost al meer.

Bewoner IV : Honderdtwintig plus vijfendertig, da's honderdvijfenvijftig gulden! ... Honderdzestig!

Huiseigenaar : Gebreken herstellen kost centen mijnheer.

Bewoner IV : Honderdvijfenzestig dan!

Huiseigenaar : Kijk eens. In slechte huizen trekken a-sociale gezinnen. Wilt U die als burens?

Bewoner IV : Nee, maar die liberalisatie . . .

Huiseigenaar : Kijk, Liberalisatie komt van het woord liberaal. Dat betekent: vrijgeven. Wij staan nu dus als vrije mensen tegenover elkaar. Wanneer ik niet wil verhuren, dan verhuur ik niet. En als U niet wilt huren, dan hoeft U niet. Dus honderdtachtig gulden.

Bewoner IV : Nou, op voorwaarde dat U 't opknapt.

Huiseigenaar : Daar beginnen we morgen mee.

Bij de slager; beneden.

Slager : Da's dan een ons boterhammenworst en een potje zure zult.

Bewoner I : En ik had nog . . .

Slager : Ja, precies, pondje gehakt. De dames zijn laat vandaag.

Bewoner I : Ja, ik moest de stad nog in voor mijn huis.

Bewoner III : U ook? Ik moest ook de stad in voor mijn huis. Sta je aan die bussen te wachten met die jengelende kinderen aan je arm. Duurt allemaal even lang . . .

Bewoner I : Ja, ik ben ook ontzettend laat, ik moet nog aan mijn eten beginnen.

Slager : Alstublieft. Pondje gehakt, de kruiden zitten erbij. Eens even kijken, da's vijfennegentig centjes plus negenenzeventig, da's één vierenzeventig plus twee gulden voor 't gehakt, want het is vandaag gehaktdag, dames, da's dan drierierenzeventig.

Bewoner III : Mag ik twee hamlapjes slager, en niet te groot hè.

Slager : Twee hamlapjes.

Bewoner III : Zeg, zei U dat er iets is met Uw huis?

Bewoner I : 'k Heb huurverhoging.

Bewoner III : Ik heb ook huurverhoging.

Bewoner IV : Ja maar natuurlijk, de hele wijk heb toch huurverhoging-

Slager : Praat me d'r niet van, dames, ik hoor de hele dag niks anders dan huurverhoging. Mevrouwte, twee hamlapjes om te zuigen. Da's twee gulden veertig

Bewoner I : Ik ben al naar de huisbaas geweest.

Bewoner IV : Twee Wiener schnitzels.

Bewoner I : Je wordt er zo weer uitgestuurd.

Bewoner III : Je staat zo weer op straat.

Bewoner IV : Natuurlijk, da's toch een wettelijke maatregel,

Bewoner III : Wettelijke maatregel? Ja, dan zal er wel niks aan te doen zijn.

Slager : Ik weet nog zo net niet of daar wel niks aan te doen is.

Bewoner I : Wat zou je er dan aan kunnen doen?

Slager : Ja kijk, in je eentje kan je natuurlijk niks beginnen.

Bewoner I : We kunnen toch niet met zijn allen op de stoep van de huisbaas gaan staan.

Slager : Dat hoeft ook niet. Er zijn nog wel andere mogelijkheden. Als we nou eens met zijn allen bij elkaar kwamen, met de hele buurt, en er eens over gingen praten.

Bewoner III : Praten, praten. Wat heb je daar nou aan.

Slager : Eerst praten, en dan doen.

Bewoner IV : Hoe wil je die hele buurt nou bij mekaar krijgen, man?

Slager : Laat dat maar aan mij over hè. Er gaat hier geen stukkie vlees meer over de toonbank of er komt iemand méér op die buurtvergadering.

Bewoner IV : Dat wil ik dan nog wel eens zien.

Slager : Wacht dan maar af. Dan krijg ik nog één tachtig van de schnitzels.

Liberalisatielied

Liberaliseren, dat wil zeggen
met je huisbaas overleggen
hoeveel huur je wil betalen.
Dat lijken mooie verhalen.
Maar pas op, wees op je hoede.
't Is een doekje voor het bloeden.
De huurder die mag wikken
maar de huisbaas zal beschikken.
Want als zoveel mensen huizen vragen
zal geen huisbaas de huur verlagen.
Nee, de feiten zullen leren
dat ie zich echt niet zal generen
Om de hoogste prijs te vragen.
En degene die durft wagen
om zich tegen die verhoging te verzetten
zal ie rustig op straat laten zetten.
De huurder kan zich niks permitteren.
Hij moet elke prijs accepteren.
Want een huis kan niemand missen.
Je moet razendsnel beslissen.
Wil je straks je AOW nog halen
nou betaal je dan maar blauw.
Anders zit je overmorgen in de kou.
En overmorgen, da's heel gauw.

Eerste buurtvergadering; eerste vergissing van de buurt

Buurtvergadering; beneden. Iedereen praat door elkaar. Iemand slaat op tafel.

- Bewoner III : Is dit nou een buurtvergadering? Het enige wat jullie doen is bier drinken.
- Bewoner I : We moeten het eens worden over die huurverhoging.
- Bewoner V : We moeten juist protesteren tegen die huurverhoging.
- Bewoner IV : Ik zou ook even iets in het midden willen brengen.
Kijk, toen ik hier in de Bloemenbuurt kwam wonen, was dit een hele nette buurt...
- Bewoner I : Ja maar bij mij lekt de dakgoot en dan . . .
- Bewoner III : *Spreekt met haar mee.* . . dan loopt het water langs de muur naar beneden. Mens, dat weten we al-
lang, dan moet je je huis maar beter onderhouden.
- Bewoner I : Dat is niet waar, dat moet de huisbaas doen. Alleen van binnen moetje zelf doen. En van binnen is
alles keurig netjes. Daar kan jij een voorbeeld aan nemen.
- Bewoner III : *Beide vrouwen zijn opgestaan en schreeuwen door elkaar.* Als jij verdomme denkt dat het bij mij niet netjes
is. Iedereen mag bij mij binnen komen kijken. Altijd. Ik heb tenminste 's avonds de gordijnen open.
- Bewoner V : *Probeert de vrouwen uit elkaar te halen; wordt door bewoner I kordaat teruggeduwd op zijn stoel. Beide vrouwen
schreeuwen nu tegen hem.*
- Bewoner I : Wat moet die mooie mijnheer er zich mee bemoeien.
- Bewoner III : Dat is met de kinderen ook al zo. Altijd overal hun neus in steken.
- Bewoner I : *Gaan luid kakelend door, maar nu eensgezind.* Voor tweeduizend gulden heb ik opgeknapt aan mijn huis
en als dank kan je huurverhoging krijgen.
- Bewoner III : Dat is net als met de tussenmuur, die hebben we er ook al tussenuit gebroken om tenminste een
behoorlijke kamer te hebben.
- Bewoner V : Dames, alsjeblieft hè!
- Bewoner I : Wat is er nou man? We zitten toch helemaal geen ruzie te maken. We zitten gewoon op te tellen
wat we aan dat huis betaald hebben.
- Bewoner V : O.k.!
- Bewoner IV : Ik zou het toch nog een keer willen proberen. Kijk, toen ik hier in de Bloemstraat kwam wonen was
dit een hele nette buurt. Maar er komen steeds meer mensen bij, die denken dat ze van twee
oude auto's, één nieuwe kunnen maken. En dat gaat. . .
- Bewoner V : Ik wil natuurlijk best naar U luisteren, maar wat heeft dat nou met die huurverhoging van doen?
- Bewoner IV : Ik zou ook eens even iets in het midden willen brengen. Ik heb veel van de wereld gezien. Bang-
kok, Manilla, de States, Groningen, nou noem maar op, ik ben er geweest. En dan kan ik maar
één ding zeggen: het is allemaal politiek van die hoge heren.
- Bewoner III : Precies, da's net als op het bedrijf. De kleine man . . .

Bewoner IV : Laten we de politiek er nou buiten laten. Als we toch die tuintjes van ons eens bekijken, dat zou toch veel netter kunnen. Al die optrekseltjes en al die poortjes. Als we nou allemaal vijftwintig gulden bij elkaar leggen en we zouden daar één homogeen muurtje metselen. Ik heb daar trouwens al een mannetje voor ge . . .

Bewoner II : Ja, maar die huurliberalisatie, dat is toch politiek?

Wethouder en ondernemer; midden.

Ondernemer : Dus, mijn beste, op grond van al mijn argumenten is er ook voor jou, als wethouder, maar één conclusie mogelijk: het is van vitaal belang voor het bedrijfsleven dat er een directe verbinding komt van het industrie-terrein naar het station.

Wethouder : Je bedoelt een weg dwars door de Bloemenbuurt?

Ondernemer : Juist, mijn beste. Dwars door de Bloemenbuurt. Vierbaans!

Wethouder : Ja, ja.

Ondernemer : Mijn beste, onze transportkosten moeten omlaag, onze buitenlandse concurrenten bevechten ons op leven en dood.

Wethouder : Ja, maar een weg zeg, dwars door die wijk. En er is al zo'n woningtekort hier in de stad. En dat zijn nog hele goeie huisjes in die wijk, als ik het wel heb.
Trouwens, de meeste bewoners werken bij jou op het bedrijf, niet?

Ondernemer : Ja, mijn beste. Maar wat het zwaarste is, moet het zwaarste wegen. Je moet vooruit durven zien, een dynamische visie. Kijk eens wat er in Amerika gebeurt.

Wethouder : O, daar heb ik pas met de burgemeester een weekje rond gekeken. Dat is fascinerend.

Ondernemer : En kijk eens hoe de overheid zich daar tegenover het bedrijfsleven opstelt.

Wethouder : O, maar je weet toch dat wij ontzettend veel waardering hebben voor alles wat jouw bedrijf doet voor onze stad.

Ondernemer : Natuurlijk, mijn beste. En daarom vertrouw ik er ook op, dat je zult inzien dat ook dit plan de groei en de bloei van de hele stad bevordert.

Wethouder : Ja, ik ben het volkomen met je eens, dat jouw bedrijf en de hele industrie recht heeft op goeie aanvoerwegen. Maar we zouden toch ook een weg om die wijk heen kunnen verbreden. Dat zou dan niet ten koste gaan van een hoop goeie huizen.

Ondernemer : Nee, nee mijn beste. Kijk eens hier, in mijn plan heb ik een directe verbinding met de belangrijkste aanvoerwegen. En bovendien, als die weg er komt, zou het voor ons bedrijf interessant kunnen worden er vlak bij een nieuw hoofdkantoor te bouwen. Dat betekent hotelaccommodatie, nieuwe vestigingen van de banken, kortom een geweldige impuls voor heel het economisch leven van je stad.

Wethouder : Ja, ja, dat klinkt goed. Aan de andere kant...

Ondernemer : Aan de andere kant, komt die weg er niet, dan vestigen wij ons elders, met alle gevolgen voor de werkgelegenheid van je stad.

Stilte.

Wethouder : Dat is een héél zwaarwegend argument. Dus een weg dwars door de Bloemenbuurt.
Ja, ik moet het natuurlijk nog wel in het college van B & W bespreken. En ik moet bekijken hoe ik het aan de gemeenteraad verkoop.

Ondernemer : Natuurlijk mijn beste, je bekijkt het allemaal nog maar eens rustig.
Apropos zeg, nou ik je toch spreek. Kom binnenkort eens langs op ons nieuwe buiten. Ik weet zeker dat Greetje dat ook enig zal vinden.
En voor de rest ben ik blij, dat we zo snel tot een akkoord zijn gekomen.

Buurtvergadering; beneden. Iedereen praat weer door elkaar.

Bewoner V : Beste mensen, zo komen we nóóit tot een akkoord.

Bewoner III : Dit is alleen maar gelul jongens. We moeten niet praten, we moeten doen.

Bewoner I : Ik vind dat we met zijn allen naar de huisbaas moeten gaan, om te zeggen dat we het niet nemen, die huurliberalisatie.

Bewoner IV : Maar er zijn toch allemaal al bij de huisbaas geweest.

Bewoner I : Niet samen.

Bewoner III : Ze zetten je gewoon op straat.

Bewoner V : Als we nou eens samen een brief opstellen. Daar zetten we al die klachten in, van die lekkende dakgoten, die schimmel op de muur en van die rotte vloeren. En dan zetten we er allemaal onze handtekening onder, en dan sturen we hem naar de huiseigenaar en dan eisen we dat het gerepareerd wordt.

Bewoner IV : Dat lijkt me een uitstekend idee, daar kan je je niet mee in de vingers snijden.

Bewoner V : Akkoord?

Bewoner IV : Akkoord!

IV en V schudden elkaar de hand; een aantal andere buurtbewoners zijn het er duidelijk niet mee eens.

De overheid behandelt ieders belangen gelijk

De wethouder en zijn secretaresse; midden.

Wethouder : Zo, dat was dat.

Secretaresse : We schieten aardig op.

Wethouder : Wat hebben we nu precies allemaal opgekocht?

Secretaresse : Anjelierstraat helemaal. Takstraat noordzijde . .

Wethouder : O ja, de zuidzijde die kon misschien wel blijven staan, hè? Zo was het toch?

Secretaresse : Ja.
Rozenhofje, Bloemstraat, uitgezonderd nummer...

Wethouder : . . . één tot eenentwintig. Nou weet ik het weer. Daar moet ik nu voor de tweede keer over onderhandelen met mijnheer Van Dattum, die ons nóg zo'n dertig huizen moest verkopen. En hij zat te hoog met zijn prijs. Ja, ja. Hoe zal ik die nou eens klein krijgen.

Secretaresse : Hij leek wel geïnteresseerd in goedkope bouwgrond.

Wethouder : Of zal ik het proberen met die aanklacht van bouw- en woningtoezicht. Dat was toch een hele lijst, meen ik?

Secretaresse : Geisers zonder ontluchting in de keuken, vocht, rotte vloeren, schimmel . . .

Wethouder : Hij onderhoudt die huizen helemaal niet . . .

Intercom : Mijnheer Van Dattum . . .

Secretaresse : Mijnheer Van Dattum.

Wethouder : Laat hem maar binnenkomen.

Secretaresse : Laat mijnheer Van Dattum binnenkomen.

Wethouder : Ik denk dat ik het toch maar met die goedkope bouwgrond probeer. . .

De heer Van Dattum. een potig en lichtelijk onbehouden heerschap komt met een grote aktetas binnen en gaat zonder te groeten zitten.

Wethouder : Ah, mijnheer Van Dattum, gaat U . . . eh . . . zitten. Ik zal maar met de deur in huis vallen. De prijs die U vorige keer genoemd hebt is veel te hoog.

Van Dattum : U wilt kopen.

Wethouder : Ja, maar niet tegen elke prijs.
Kijk, ik heb U de vorige keer al gezegd, er komt een nieuwe wijze van heffen van de straatbelasting, die speciaal op de oude huisjes zal drukken. Dat betekent waardevermindering. En . . . eh, die huizen van U zijn niet zo best onderhouden, hè? Da's opnieuw waardevermindering. En de buurt is aan het verpauperen. Da's voor de derde maal waardevermindering. Dus een miljoen lijkt mij een redelijke prijs.

Van Dattum : Ik krijg voor die huisjes zo'n 165 duizend gulden per jaar. Een eigenaar vangt toch gemiddeld zo'n negen a tien procent rente. Dus ik verkoop ze niet voor minder als voor . . . anderhalf miljoen.

Secretaresse : *Fluisterend.* Die berekening klopt niet helemaal.

Wethouder : Die berekening klopt niet helemaal. En bovendien, die huisjes zijn al lang afschreven, dus U hebt Uw geld al dubbel en dwars verdiend.

Van Dattum : *Grijnst.*

Wethouder : Nee, laat U die huizen nou aan de gemeente voor, laten we zeggen, een een tiende miljoen. En dan krijgt U van de gemeente die goedkope bouwgrond in de uitbreiding west, tegen de lage prijs die ik U de vorige keer noemde. Dat is een kans die krijgt U niet nog een keer, mijnheer Van Dattum.

Van Dattum : Akkoord!

Wethouder : Nou, dat is dan prachtig. Komt U morgen even langs, dan tekenen we alle contracten. Mijnheer Van Dattum, tot genoegen.

Bewoners lezen een brief van de gemeente; beneden.

'Aan de hoofdbewoner van dit pand.

Bij deze delen wij U mee, dat Uw woning per 1 juli aanstaande in gemeente-eigendom zal overgaan. U wordt verzocht de verschuldigde huur, zijnde het zelfde bedrag als U aan de vorige eigenaar betaalde, vanaf 1 juli steeds vóór de eerste van elke maand over te maken op giro 990123 ten name van dienst gemeentewoningen . . . Voor eventuele klachten betreffende de woning en verzoeken om onderhoud gelieve U zich schriftelijk of mondeling te wenden tot het Stadhuis, afdeling 2, sectie woningen, loket 13. Hoogachtend, A. Goedhart, directeur afdeling gemeentewoningen.'

Bewoner II : Onze huizen worden van de gemeente. Nu zullen ze eindelijk eens góed onderhouden worden.

Lied van het vertrouwen in de overheid.

Is de dakgoot lek?

of de vloer verrot?

Maak je maar geen zorgen.

De gemeente repareert het morgen.

Zitten er gaten in 't plafond?

zitten er scheuren in de muur?

Maak je maar geen zorgen.

De gemeente regelt alles morgen.

Bewoner III: Er komt een park om in te wandelen.

Bewoner II: En een speeltuin voor de kinderen.

Bewoner IV: In alle straten komen bomen.

Bewoner I : Het wordt een buurt om van te dromen.

Wacht nou maar tot morgen.

De gemeente zal voor alles zorgen.

Want daar zitten bollebozen

die we zelf hebben gekozen

ze hebben het beste met ons voor
wat wij willen, dat drukken zij er door! !

Bij de gemeente; op de plaats van het tv-scherf is een loket.

Ambtenaar : De volgende!

Bewoner III : Dag mijnheer.

Ambtenaar : Dag mevrouw. Zegt U 't eens.

Bewoner III : Ik heb een brief van de gemeente gekregen. En daar staat in dat het huis van de gemeente is geworden.

Ambtenaar : Ja, dat klopt.

Bewoner III : En nou zal het wel beter onderhouden worden ook, hè?

Ambtenaar : Ja, dat klopt.

Bewoner III : En dan zal de huur misschien ook wel een klein beetje lager kunnen, hè?

Ambtenaar : Nee, dat is niet mogelijk mevrouw. Kijk, die huurliberalisatie, dat is een landelijke maatregel.

Bewoner III : Maar mijn man kan het echt niet meer betalen.

Ambtenaar : Ja mevrouw, dat is toch echt niet mogelijk. U moet het ook zo bekijken, hogere huren stellen de eigenaar beter in staat de huizen behoorlijk te onderhouden.

Bewoner III : O, ja, onderhoud. Daar kom ik voor. Mijnheer, mijn vloer is verrot, en ik zak er bijna doorheen.

Ambtenaar : Nou mevrouw, daar moeten we naar komen kijken. Dan kan er na een onderzoek snel iets aan gebeuren.

Bewoner III : Ja. Dag mijnheer.

Ambtenaar : Dag mevrouw.

Bewoner III : *Komt terug.* Mijnheer, er zit ook een scheur in mijn schoorsteen. Noteert U dat ook even.

Ambtenaar : Komt voor mekaar hoor, mevrouw.

Bewoner III : *Weer terug.* Ik woon Bloemstraat 3.

Ambtenaar : Ja, mevrouw, is genoteerd hoor. De volgende.

Bewoner IV : Dag mijnheer.

Ambtenaar : Mijnheer.

Bewoner IV : Mijnheer, bij mij lekt de dakgoot hè. Daar zit zo'n groot gat in. Nou, en dat water uit die dakgoot stroomt langs de buitenmuur naar beneden. En in die buitenmuur zit een scheur. Dus dat water komt door die scheur naar binnen toe. En . . . nou ja, dat hele behang wordt natuurlijk nat hè. Nou en dat gaat schimmelen, dat begrijpt U . . .

Ambtenaar : Mijnheer, U hebt dus een scheur in Uw dakgoot? Verder nog klachten, mijnheer?

Bewoner IV : Het schilderwerk van mijn huis. Ja, dat komt natuurlijk ook omdat dat gat in die dakgoot zit hè. Want dat water wat uit die dakgoot stroomt dat.. .

Ambtenaar : Mijnheer, mijnheer, we zullen het allemaal bekijken en dan kan er na een onderzoek iets aan gebeuren.

Bewoner IV : Goed, dag mijnheer.

Ambtenaar : Volgende.

Bewoner II : Dag mijnheer.
Mijnheer, wanneer de bovenburen een douche nemen, loopt bij mij het water langs het plafond.

Ambtenaar : Mevrouw, daar moeten we naar komen kijken. Even geduld, want er is veel te doen.
Dag mevrouw. Volgende.

Bewoner IV : Mijnheer. Ik kan er echt niks aan doen hoor. Ik schilder hem steeds weer op. Maar ik denk dat ie verrot is.

Ambtenaar : Wat bedoelt U?

Bewoner IV : Mijn dorpel.

Ambtenaar : O! Nou daar moeten we dan snel naar komen kijken.
Komt voor mekaar hoor. Dag mijnheer. Volgende.

Bewoner I : Mijnheer, onze geiser is defect. En mijn man kan hem echt niet repareren en ..

Ambtenaar : Mevrouw, is het een gemeentegeiser?

Bewoner I : Ja.

Ambtenaar : Nou, dan moeten we er naar komen kijken, dan kan er na een onderzoek iets aan gebeuren. Dag mevrouw, volgende . . .

Restaurant; boven. Gesprek tussen de directeur van een projectontwikkelingsmaatschappij genaamd Bint en een bankdirecteur.

Bint : Wat is de beste wijn die jullie in huis hebben?

Kelner : Wij hebben nog een paar flessen Chateau de Sambuille mijnheer, een . . .

Bint : *Een tamelijk grof en ruw persoon.* Goed, zo'n Ambiel. En stuur de rekening maar naar de zaak, hè!

Kelner : Natuurlijk, mijnheer.

Bint : *Leest krant.* Verrek, Joop is failliet. Ah, die vent had ook geen lef in zijn donder. In de bouwwereld moet je risico's durven nemen, anders concurreren ze je kapot.
'Huurliberalisatie van Udink een moedig plan. Ja, ja. Een moedig plan. *Lacht.*

Bankdirecteur : *Op.* Allo, Bint!

Bint : Hallo, zeg.

Bankdirecteur : Sorry, dat ik wat laat ben. Maar parkeren hier in deze stad is een ramp, hoor! Nou, we zullen maar denken: de zaak betaalt de bon wel. *Ze lachen.*

Bint : Ga zitten, kerel.

Bankdirecteur : Dank je. En, hoe gaat het met Bint?

Bint : Och, de materiaalprijzen vliegen omhoog. Te weinig metselaars de laatste tijd. En dan nog al die prikacties. Van de week nog een torenkraan omgedonderd.

Bankdirecteur : Het gaat je dus slecht?

Bint : Och, we maken nog winst...

Ze lachen weer allebei. De kelner brengt de hors d'oeuvre binnen.

Bint : Aha, dat ziet er smakelijk uit. En waar blijft die Ambiel?

Kelner : Die komt eraan, mijnheer.

Bankdirecteur : Wat heeft mijnheer besteld?

Kelner : Een Chateau de Sambuille, mijnheer, 1949, een uit-ste-kend jaar.

Bankdirecteur : Een Sambuille, zo, zo.

Bint : Puik wijntje.

Gooit letterlijk wat voedsel op het bord van B.

Kerel, tast toe hè.

Bankdirecteur : Dat ziet er interessant uit. *Ze eten*

Bint : Wil jij nog steeds.. . eh, geld beleggen.

Bankdirecteur : Jah ...

Bint : Ik weet een aardig object voor je.

Bankdirecteur : Sorry Bint, wij investeren niet meer in de bouw. Onze winst komt uit een andere hoek.

Bint : Da's dan jammer hè? *Neemt de rest van het voedsel op zijn bord.*

Bankdirecteur : Wat was het, Bint?

Bint : Oh ...

Bankdirecteur : Nou?

Bint : *Vertrouwelijk.* Hotelbouw.

Bankdirecteur : Zo, hotelbouw. Dat heeft winstmogelijkheden.

Bint : Dat dacht ik ook.

Bankdirecteur : En waar?

Bint : Hier in de stad.

Bankdirecteur : Waar?

Bint : Bloemenbuurt.

Bankdirecteur : Zo. Bloemenbuurt.

Wachtkamer van de gemeente.

Ambtenaar : Volgende!

Bewoner III : Dag mijnheer, 't Is nou een maand geleden en er is nog steeds niemand naar mijn vloer komen kijken.

Ambtenaar : Ja, dat is heel vervelend mevrouw. Uw dossier is een tijd zoek geweest. Maar er zal nu binnenkort iets aan gebeuren. Dag mevrouw. Volgende.

Bewoner I : Mijnheer, onze geiser is nog steeds defect.

Ambtenaar : Gemeentegeiser?

Bewoner I : Heb ik vorige keer al gezegd.

Ambtenaar : O, dan moet u bij het gemeentelijk energiebedrijf zijn.

Bewoner I : Waar is dat dan?

Ambtenaar : Opzoeken in het telefoonboek. Volgende.

Bewoner II : Het plafond lekt.

Ambtenaar : Hebt u bovenburen?

Bewoner II : Ja, en hun douche . . .

Ambtenaar : Moeten zij de klacht ook indienen, mevrouw. Volgende.

Bewoner IV : Dag mijnheer. Mijnheer, mijn kind hoest.

Ambtenaar : Moet u bij de dokter zijn, mijnheer.

Bewoner IV : Nee, het zit zo, doordat dat gat in die dakgoot zit. . .

Ambtenaar : Ik zie echt geen verband mijnheer . . .

Bewoner VI : Nee, dat water uit die dakgoot stroomt langs de muur naar beneden . .

Ambtenaar : Ik heb hier op het moment geen gegevens van Uw huis.

Bewoner VI : Nee, maar er zit een scheur in de muur, dus al dat water...

Ambtenaar : Dient U de klacht nog maar eens schriftelijk in, afdeling II, sectie woningen, referentie onderhoud. Volgende.

Bewoner IV : Mijnheer, mijn dorpel. . .

Ambtenaar : Is in behandeling ...
Volgende!
Ze vallen je maar lastig. Als het ze niet bevalt, laten ze dan een ander huis zoeken.

Bewoners in de wachtkamer; ze lezen allemaal een krant.

Bewoner III : Het huis, waar U over tien jaar pas van droomt.

Bewoner VI : Royale split-level drive-in woningen.

Bewoner II : Te koop unieke eengezinshuis..

Bewoner IV : Luxe woningen, centraal verwarmd.

Bewoner I : Gezellig eengezinshuis met L-vormige woonkamer.

Bewoner III : Voor modern zorgeloos wonen, geen pijpenla als woonkamer.

Bewoner VI : Uniek gelegen, luxe afgewerkt, ruime badkamer.

Bewoner II : Schitterend uitzicht, gezellige eetbar en open haard.

Bewoner IV : Eigen slaapkamer met balkon en badkamer met betegeld ligbad.

Bewoner I : Eethoek en wijnkeldertje.

Bewoner III : Verkeersvrij gelegen, midden in de bossen.

Bewoner VI : Grote woonkamer met open haard en Spaanse plavuizen.

Bewoner II : Hobbykamer en achtertuin met veel zon.

Bewoner IV : Afgewerkt met aluminium-ramen, veel kastruimte.

Bewoner I : Nabij station en gezellig winkelcentrum.

(...)

Bewoner III : Honderdvijfduizend gulden.

Bewoner VI : Honderdzesentwintig duizend gulden.

Bewoner II : Drieënnegentig duizend gulden.

Bewoner IV : Honderdvijfveertig duizend gulden.

Bewoner I : Honderdzeven duizend gulden.

(...)

Bewoner III : Hier, hier . . .
Eengezinshuis, goed bezonde achtertuin.

Bewoner VI : Luxe woonhuis met veel kastruimte.

Bewoner II : Eengezinshuis met goed betegelde badkamer.

Bewoner IV : Twee onder één kap.

Bewoner I : Buitenhuisje met garage.

(...)

Bewoner III : Vijfenzestig duizend gulden.

Bewoner VI : Zesenzeventig duizend gulden.

Bewoner II : Drieënzeventig duizend gulden.

Bewoner IV : Zevenenzestig duizend gulden.

Bewoner I : Tweeënzestig duizend gulden.

(...)

Bewoner III : Hier, te huur, te huur . . .
Goed oud huis.

Bewoner VI : Te huur: hele zolderruimte.

Bewoner II : Te huur: gemeubileerde zit-slaapkamer.

Bewoner IV : Gemeubileerde kamer te huur.

Bewoner I : Goed huis te huur.

(...)

Bewoner III : Overname tweeduizend gulden, Zierikzee.

Bewoner VI : Driehonderdvijftig gulden per maand.

Bewoner II : Tweehonderdvijftig gulden, Tilburg.

Bewoner IV : Vierhonderdvijftig gulden, centrum Rotterdam.

Bewoner I : Driehonderd gulden per maand, Groningen.

Bewoner III : Bezigheden buitenshuis hebbende.

Bewoner VI : Uitsluitend en alleen dames.

Bewoner II : Alleen bejaarde priesters.

Bewoner IV : Geen trappen lopen na 9 uur.

Bewoner I : Geen bezoek na elf uur.

Bewoner III : Niet lopen.

Bewoner VI : Geen kinderen.

Bewoner II : Geen vrije opgang.

Bewoner IV : Niet praten.

Bewoner I : Niet leven .. .

De bewoners bergen de kranten weer op.

Dan maar terug naar de gemeente.

Ambtenaar : Volgende!

Bewoner I : Mijnheer, nou ben ik verdomme al naar vier bureau's gestuurd voor mijn geiser. En dat kreng is nog steeds defect.

Ambtenaar : Gemeentegeiser?

Bewoner I : Voor de vierde keer, ja!

Ambtenaar : Hoort die geiser bij het huis?

Bewoner I : Weet ik veel man, hij moet gerepareerd worden.

Ambtenaar : O, ik zie het al, Uw huis is pas overgenomen door de gemeente. Dat hebt U er de vorige keer niet bij gezegd.

Bewoner I : Wordt ie nou verdomme gerepareerd of wordt ie niet gerepareerd! ?

Ambtenaar : Schreeuwt U niet zo tegen me, 't is in behandeling. Volgende!

Bewoner II : Het plafond ziet nou bruin.

Ambtenaar : Het witten van de plafonds moet U zelf doen. Volgende.

Bewoner VI : Mijnheer, bij mij lekt de dakgoot...,

Ambtenaar : Die is gerepareerd!

Bewoner VI : Maar dat ding lekt nog steeds!

Ambtenaar : Dan moet U de klacht opnieuw schriftelijk indienen. Afdeling, II, sectie woningen, referentie onderhoud. Volgende.

Bewoner IV : Mijnheer, mijn dorpel!

Ambtenaar : U was niet thuis, toen de gemeente bij U langs kwam.

Bewoner IV : Ik ben altijd thuis . . . Behalve als ik hier ben!

Ambtenaar : Dan hebt U de bel zeker niet gehoord. Afwachten maar. Volgende.

Bewoner III : Mijnheer, dat is nou vier maanden geleden dat ik hier voor het eerst. . .

Ambtenaar : Waar woont U?

Bewoner III : Bloemstraat 3. En er is nog steeds niks aan die vloer gebeurd.

Ambtenaar : Hebt U huurschuld?

Bewoner III : Ik heb geen huurschuld . . . ik loop een week achter, maar dat kunt U geen huurschuld noemen.

Ambtenaar : Mevrouw, dan zou ik eerst maar eens zorgen dat U bij komt met die huur, dan komt het met die reparatie ook wel in orde. En wat die klacht over het plafond van U betreft...

Bewoner III : Vloer!

Ambtenaar : . . . vloer van U, dat moet U nog maar eens schriftelijk indienen. Afdeling II, sectie woningen, referentie onderhoud. Volgende.

Bewoner III : . . . sectie woningen . . . ?

Restaurant; boven. Zelfde personen + de ondernemer.

Bankdirecteur : Maar dat zijn toch nog hele behoorlijke huisjes in de Bloemenbuurt.

Bint : *Geheimzinnig.* Bestemmingsplan is gewijzigd.

Bankdirecteur : Definitief?

Bint : Definitief en geheim.

Bankdirecteur : Aha. Maar jij weet het.

Bint : Kwestie van relaties.

Bankdirecteur : Ja, ja.

Bint : *Wijst in de lucht.* Kijk, je hebt dus hier het station en daar het industrie-terrein . . . eh . . . daar . . .

Bint : *Het lukt niet; hij gaat verderop de tafel. Pakt een bord.*
Je hebt hier het station en *Pakt een schaal*, hier het industrieterrein.

Ondernemer : *Zet er een fles bovenop.* En dan is hier ons bedrijf. Zo Bint, hallo, hallo.

Bankdirecteur : Wat doe jij hier zeg?

Ondernemer : Zakenlunch, maar mijn relatie is er nog niet. Wat spoken jullie hier uit?

Bankdirecteur : O, zakenlunch.

Bint : Hotelbouw.

Ondernemer : Zo, da's interessant zeg.

Bint : Ober, nog een Ambiel!
Het is nog geheim, maar er komt dus een vierbaansweg van het industrieterrein naar het station.
Dwars door de Bloemenbuurt.

Ondernemer : Da's interessant zeg. Ik had er al iets van gehoord.

Bint : O.

Bankdirecteur : Een brede, vierbaansweg, dus de grondprijzen eromheen stijgen. Dus huizen slopen.

Legt een bloemenvaasje plat.

Bint : En kantoren bouwen. *Zet een fles neer.*

Bankdirecteur : En jouw hotel, dat zetten we hier neer. *Plaatst dekschaal.*

Bint : Hoogbouw. *Zet er een fles op.*
En dat nieuwe bankgebouw, dat zetten we . . . eens even kijken . . . daar.

Ondernemer : Sorry kerel, maar deze grond is al door ons bedrijf gereserveerd.

Bankdirecteur : Waarvoor?

Ondernemer : Nieuw hoofdkantoor.

Bint : En wie gaat dat bouwen?

Ondernemer : *Slaat Bint op de schouders.* Ik heb al een ideetje, Bint, een prima ideetje.

Bint : Nou, dan kan dat nieuwe bankgebouw wel hier . . .

De heren bouwen van schalen, flessen en borden de moderne stadswijk.

Bankdirecteur : Maar dat is dan toch helemaal buiten het bestemmingsplan!

Ondernemer : Ach kerel, als je dit soort dingen interessant wilt maken, dan moet je ze groots aanpakken. Als je ons vergelijkt met Japan, zijn wij er nog hele kleine jongens bij.

Bint : Zo is dat!

Bankdirecteur : Zeg, achter het hotel moet wel groenvoorziening.

Bint : En dan maken we daar een uitgaanscentrum.

Ondernemer : Da's te ver weg.

Bint : Nou, dan leggen we d'r toch nog een voorrangsweggetje achterlangs.

Bankdirecteur : En een parkeergarage.

Bint : En een winkelcentrum.

Ondernemer : Maar daar wonen dan toch helemaal geen mensen meer.

Bint : Zetten we er toch nóg een kantoor neer.

Ze kijken vergenoegd achteruit gezakt in hun stoelen.

Bint : Dat ziet er heel mooi uit.

Bankdirecteur : *Vertrouwelijk.* Zeg, en de gemeente?

Bint : *Knipogend met de ondernemer.* Die werkt wel mee. Die doet alles voor de groei van de stad, voor de uitbreiding van de . . .

Bankdirecteur : . . . werkgelegenheid. Ah, ja.

Pakt een peper en zoutstelletje en zet het op de hoek van de tafel.

Zeg, we schenken ze een fonteintje. Hier...

De drie heren bulderen van het lachen.

In de wachtkamer van de Gemeente; alle bewoners staan nu gezamenlijk voor het loket. Ze schreeuwen.

Bewoner III : Mijn huis . . .

Ambtenaar : . . . is slecht onderhouden.

Bewoner IV : Mijn huis...

Ambtenaar : . . . is verwaarloosd.

Bewoner II : Mijn huis . . .

Ambtenaar : . . . is verkrot.

Bewoner VI : Mijn huis . . .

Ambtenaar : . . . is vervuild.

Bewoner I : Mijn huis. ..

Ambtenaar : . . . is uitgewoond.

Bewoners : Waarom doen jullie er dan niks an! !

Ambtenaar : Als jullie je huizen slecht onderhouden, dan moet je niet verwachten dat de gemeente ze voor je opknapt. Val me niet lastig. Wees blij datje woont.

Lied van het wantrouwen in de overheid

Is je vloer verrot
of blijft je dakgoot lekken.

Je kunt naar de gemeente
maar die laat je verrekken.

Zitten er scheuren in de muur
of je plafond vol natte plekken.
Je kunt naar de gemeente
maar die laatje verrekken.

Alles wat rot moet blijven rotten.
Ze laten ja huis gewoon verkrotten.
Waar is de overheid eigenlijk voor?
En wiens belangen drukken ze door?

Tweede buurtvergadering; tweede vergissing van de buurt

Bewoners in de fabriek: beneden.

Wethouder + ondernemer en Secretaresse : midden.

- Bewoner V : We worden belazerd.
- Bewoner II : Intussen betalen we al bijna een jaar die huurverhoging, en er is nog geen moer gebeurd aan onze huizen.
- Bewoner IV : We worden alleen maar van het kastje naar de muur gestuurd.
- Bewoner II : Voor wie werkt die gemeente eigenlijk? Niet voor ons, dat blijkt.
- Bewoner VI : Hé, schiet nou even op, straks komt de chef weer en dan zitten we met het gedonder.
- Bewoner II : We zouden eigenlijk weer eens die buurtvergadering bij mekaar moeten roepen, zoals vroeger.
- Bewoner V : We hadden er nooit mee moeten stoppen.
- Bewoner II : Goed, we komen maandag weer bij elkaar!
- Bewoner V : Waarschuw jij jouw straat, ik waarschuw de mijne.
- Ondernemer : Mijn beste, ik wilde nog eens met je praten over die Bloemenbuurt.
- Wethouder : Daar gaat 't fantastisch mee.
Er komen steeds meer nieuwe plannen bij de gemeente binnen. En de bouwmaatschappijen vechten om de grond die nog in particuliere handen is. Nee, als die weg er eenmaal is, dan zal je binnen vijf jaar van die wijk geen huis meer terug kunnen vinden. Als je dan 't station uitkomt: hoogbouw, kantoorpaleizen en bankgebouwen. Een Amerikaanse aanblik. Nee, nee, die wijk, dat wordt de trots van onze stad. Internationaal niveau!
- Ondernemer : Da's magnifiek zeg, da's magnifiek.
Maar intussen zit ik met een klein probleempje. Zoals je weet werken de meeste mensen uit de Bloemenbuurt bij mij op het bedrijf. En de arbeidsproductiviteit van juist die mensen daalt de laatste tijd schrikbarend. Die mensen maken zich alleen nog maar druk of die huisjes nog opgeknapt worden. Dat gedoe moet afgelopen zijn.
- Secretaresse : Die onrust lijkt me wel terecht.
- Wethouder : Het lijkt me beter als U zich tot Uw werk bepaalt en U niet in het gesprek mengt.
- Ondernemer : Nee, mijn beste, ze heeft gelijk.
Die mensen weten niets van onze sloopplannen, dus die maken zich druk om het onderhoud. Het zijn trouwens huisjes die je nog best eens zou kunnen opknappen.
- Wethouder : Ja, maar jij zult het toch met me eens moeten zijn dat het niet verantwoord is, om huisjes te gaan opknappen, waarvan wij allang weten dat ze binnen een paar maanden tegen de vlakte gaan.
- Ondernemer : Misschien heb je wel gelijk. Maar doe dan iets anders. Biedt alternatieve woonruimte aan en sloop onmiddellijk wat leeg komt. Dan vallen er gaten in die wijk, en dat versnelt de totale sanering. Je hebt vast wel iets hier of daar datje kunt aanbieden?

Wethouder : In de uitbreiding west komt binnenkort een contingent van driehonderd huizen klaar.

Secretaresse : Tweehonderdzestig gulden per maand. Dat kunnen die mensen toch niet betalen.

Wethouder : Ik dacht dat U zich tot Uw werk zou bepalen.

Secretaresse : Neemt u me niet kwalijk.

Ondernemer : Maar, mijn beste, dat is heel schrandere opgemerkt. Je moet die mensen niet in veel te dure huizen zetten. Dat heeft allerlei gevolgen voor onze economie. Ik hoef jou toch niks te vertellen, hm? Hogere huren, dat betekent hogere lonen, dat jaagt de prijzen omhoog en dat veroorzaakt weer een verslechtering van onze positie op de internationale markt. En daar zijn we toch geen van beide mee gebaat, mmm? Nee, je moet betaalbare alternatieven bieden.

Wethouder : In de Beestenbuurt komt binnenkort het een en ander leeg, maar...

Ondernemer : Da's prachtig. Dat zijn keurige huisjes, en niet te duur.

Secretaresse : Maar neemt U me nou toch niet kwalijk. U weet toch allebei evengoed als ik dat de huizen in de Beestenbuurt binnen een jaar of zeven ook tegen de vlakte moeten. En die huizen zijn in een nog veel slechtere staat dan de huizen in de Bloemenbuurt.

Ondernemer : Ja, ik wil natuurlijk best naar Uw adviezen horen, maar U moet wel reëel blijven. Wie dan leeft wie dan zorgt. En ze moeten ook niet voor een dubbeltje op de eerste rij willen zitten.
Tegen de burgemeester. Apropos, hoe vond Greetje ons nieuwe buiten?

Wethouder : O, daar was ze verrukt van. Vooral dat verzonken ligbad met die tegels. Da's een comfort dat je vandaag de dag toch wel nodig hebt.

Ondernemer : Ja, kerel, da's prachtig, da's prachtig . . . Waar waren we ook weer?
O ja, de Beestenbuurt. Nou, da's dan prachtig. En de mensen die zich wat meer kunnen permitteren die stop je dan maar in die uitbreiding west van je. Dat heeft trouwens nog zijn voordelen. Als die buurt niet op elkaar blijft klitten. Uit mekaar, dat bevordert de rust. En dat is toch in het algemeen belang, nietwaar? Uit mekaar!

Buurtvergadering; beneden

Bewoner II : En daarom moeten we samen actie-voeren. Want alleen bereik je niks.

Bewoner VI : Maar da's toch onwettig? !

Bewoner I : Hoe kom je daar nou bij!

Bewoner IV : Ik heb wel eens gehoord dat een buurt geweigerd heeft de huur te betalen als ze de boel niet opknapten.

Bewoner I : Ja, huurstaking. We weigeren met de hele buurt de huur te betalen.

Bewoner III : Ja, en dan zeker je huis uitgezet worden. Daar krijg je mij niet voor.

Bewoner II : Als we allemaal meedoen, dan kunnen ze ons niet zoveel maken.

Bewoner IV : Ze kunnen toch moeilijk een hele wijk op straat zetten.

Bewoner II : Ze mógen je niet op straat zetten.

Bewoner III : Ze mogen niet? Laat me niet lachen, ze doen toch precies waar zij zin in hebben. *Bijval van bewoner VI*

Bewoner II : Mensen, luister nou naar elkaar. Zo schieten we niet op. Iedereen moet goed begrijpen, actie voeren is niet verboden. En als we met zijn allen weigeren die huur te betalen kunnen ze ons niks maken.
Maar we moeten hier niet blijven zitten afwachten. Dan sturen ze ons stuk voor stuk een deurwaarder op ons dak.

Bewoner III : Een deurwaarder?

Bewoner IV : Wij zijn fatsoenlijke mensen.

Bewoner I : Doe je nou mee met die huurstaking of niet?

Bewoner IV : Ja, maar hoe moet dat dan?

Bewoner II : Ik heb een voorstel. We gaan met zijn allen naar het stadhuis en we geven daar een verklaring af, waarin staat dat we weigeren die huurverhoging nog langer te betalen, zolang er niks gebeurt aan onze huizen.

Bewoner IV : Dat lijkt me een uitstekend idee.

Bewoner III : Demonstreren?

Bewoner V : We zijn toch geen hippies?

Bewoner I : Wat is nou een demonstratie? Je laat iedereen zien op straat hoe de Bloemenbuurt bedonderd wordt.

Bewoner II : Dan gaan de mensen je steunen.

Bewoner VI : Ja, maar dan moeten we wel met veel mensen komen.

Bewoner II : Natuurlijk. Met zijn allen! Die moeten we zelf bij elkaar trommelen. Dat hebben we zelf in de hand.

Bewoner VI : Oké, als we met zijn allen gaan dan wil ik er nog wel eens over nadenken.

Bewoner I : Goed, we gaan dus, maar wie leest die verklaring voor?

Bewoner III : Dat moet jij doen! *Wijst op II.*

Bewoner II : Ik wil wel maar mijn man werkt bij de politie.

Bewoner IV : Niemand kan aan jouw gezicht zien dat jouw vent bij de politie zit. En al was hij commissaris, we leven in een vrij land. Dus jij leest mooi die verklaring voor.

Bewoner II : Oké, afgesproken. Dan vertrekken we hier vandaan, vrijdagavond om half 8. Dan kunnen de mannen ook mee.

Bewoner III : Vrijdagavond. Met zijn allen. Tocht naar het stadhuis.

De agent ontdekt een tegenspraak

Het huis van de agent; beneden. Vrouw (bewoner II zit aan tafel en maakt zich klaar om uit te gaan; agent komt thuis.

Agent : Wat eten we vandaag, schat, ik heb ontzettende honger.

Vrouw : Sorry, ik heb echt geen tijd gehad, hoor. Bak maar een eitje.

Agent : Da's nou al de derde keer deze week.

Vrouw : Ja, ik moet vanavond die verklaring voorlezen op het stadhuis.

Agent : Tsjonge, tsjonge. Wat heb ik een zware dag gehad. Maar wel mooi. De minister is vandaag bij ons op bezoek geweest. We hebben even een demonstratie gegeven.

Vrouw : Vind je dat ik dit aan kan vanavond?

Agent : Ja, ik denk wel dat dat kan.

Kijk, we hebben die minister nou eens goed laten zien hoe wij nou tegenwoordig die zaken bij de politie aanpakken. Dus de ene helft van de brigade die speelde voor demonstrant. En wij, wij speelden voor politie.

Vrouw : Jullie zijn toch van de politie?

Agent : Dat was voor de minister, begrijp dat nou.

Die jongens die demonstrant speelden, die begonnen hem meteen van katoen te geven hè. Dat kan je je wel voorstellen. Bij de politie moet je je het hele jaar inhouden, dus als je je eens een keer goed mag uitleven dan maak je d'r wat van. Dus die beginnen meteen te schelden en met rotzooi te gooien.

Vrouw : Och God!

Agent : Ja. En wij, wij mochten het voor de gelegenheid ook eens laten zien. Dus, eerst heel rustig blijven. Geen spier van je gezicht vertrekken. Helemaal de ouwe Herman-Dat. Maar die jongens die demonstrant speelden, die kwamen recht op ons af, wat heet op ons af! Die gingen dwars door ons heen! Toen zegt die minister, let op, die zegt.. .

Vrouw : Ik ben wel zenuwachtig voor vanavond, hoor.

Agent : Toen zegt die Minister : 'Kan ik van de kant van de politie wat meer actie krijgen? ' Nou, dat kon. Wij staat daar dus hè, helmen op, schilden bij ons. Geen centje pijn. Dus we halen eerst even de gummiknuppel eroverheen, nou toen hebben we al behoorlijk wat klappen uitgedeeld.

Vrouw : Ik denk dat er toch wel zo'n vierhonderd man zal zijn, vanavond.

Agent : Maar die jongens die demonstrant speelden die bleven maar aanrukken. En toen zegt die commandant van ons, die zegt: Jongens, gooi het waterkanon er maar op. En toen hebben we toch gelachen, zeg. Ongelooflijk. Die minister trouwens ook. Die lag blauw van het lachen onderuit in zijn stoel. Ja, een minister is ook maar een mens.

Vrouw : Is je uniform dan niet nat?

Agent : Welnee, mens. Een paar spatjes maar. Maar je had die anderen moeten zien, die demonstrant speelden. Die waren druipnat. Da's toch wel heel wat anders dan de hele dag wijkagent zijn. Nou, om de zaak goed af te ronden, gasmaskers op, hup, nog wat traangasbommen eroverheen. En toen was het goed afgelopen. En toen de laatste uit gesnotterd was, toen hield de minister nog een toespraak. En de minister die zei: 'De politie, dat is de bewaker van de democratie in ons land.'

Da's mooi gezegd, hè?

Vrouw : Het spijt me, ik moet nou echt gaan, ik moet die verklaring voorlezen op het stadhuis.

Agent : Ik heb extra dienst vanavond.

Vrouw : Alweer?

Agent : Ja, op het stadhuis...

Lied van de eerste tegenspraak

Agent : Ik wordt straks opgehaald.
Ik wordt er voor betaald
om die schreeuwers een lesje te leren
die zo nodig moeten demonstreren.
Maar loopt het uit de hand
en zie ik aan de overkant
mijn eigen vrouw bij die mensen staan ...
Dan wordt het wel wat moeilijker om er flink op los te slaan.
Dan wordt het wel wat moeilijker om er flink op los te slaan!

Het is een duidelijke zaak,
de politie heeft de taak
om de heersende orde te dienen.
Daar moet hij zijn brood mee verdienen.
Maar als ik helder kijk,
dan geef ik de buurt hier gelijk.
En als ik moet kiezen zeg ik nee:
dit is niet in mijn belang, hier werk ik niet aan mee!
Dit is niet in mijn belang, hier werk ik niet aan mee!

De secretaresse ontdekt een tegenspraak

Wethouder en secretaresse; midden

- Wethouder : Zo, dat was het voor vandaag.
O ja, zo straks komt hier op het stadhuis die delegatie van de Bloemenbuurt.
Ja, ik heb maar toestemming gegeven voor die demonstratie. Je kan die mensen zich beter een avondje laten uitleven, dan hebben ze ook het idee dat ze hebben kunnen meepraten. En zo worden ze weer rustig.
- Secretaresse : U denkt daar wel wat makkelijk over. Die mensen komen op voor hun rechten, we moeten dat serieus nemen.
- Wethouder : Ja, ik geloof dat ik u wel begrijp, de situatie is per slot van rekening wat dubbelzinnig, ja. Maar dat moet U zich niet zo aantrekken. Dat is nou eenmaal het lot van ons ambtenaren. De mensen hebben er vaak geen idee van hoe moeilijk wij het hebben.
- Secretaresse : Ik geloof dat wij vergeten, hoe moeilijk zij het hebben!
- Wethouder : Ja, nou is het wel genoeg. U hebt waarschijnlijk een zware dag gehad. In elk geval, U neemt straks die verklaring in ontvangst. U verzint maar een excuus waarom ik er niet kan zijn. Een vergadering of zo.
Nou ja, U zult zien, als U dat nou rustig doet dan is dat zo voorbij en dan gaat U snel naar huis, vroeg naar bed en dan ziet U de zaak morgen weer wat rooskleuriger. Goedenavond. *Loopt weg, keert zich nog een keer om.*
We moeten één ding goed beseffen. Het zijn vaak moeilijke beslissingen die we nemen. Maar we nemen ze in het algemeen belang. Goedenavond.

Lied van de tweede tegenspraak

Hier klopt iets niet hier zit iets mis.
Ik wil wel eens weten wat dan algemeen belang is.
Industriëlen en beleggers maken een plan.
Ze leggen de overheid uit dat het niet anders kan.
De overheid moet de plannen slikken,
omdat anders de beleggers het vertikken,
hun geld te investeren.
Zo bepalen die heren
de planning van onze hele stad
Dat wil zeggen: het centrum moet plat!
Dat klopt dus niet dat zit dus mis.
Ik weet nu wel wat dat algemeen belang is.
Voor verbetering van het wegennet
worden honderden gezinnen uit hun huis gezet.
Maar ik verdom het langer,
werk hier niet aan mee.
Dit gaat zonder meer te ver
dus zeg ik: Nee!

De buurt ontdekt de grote tegenspraak

Buurtvergadering; beneden. Secretaresse van de wethouder is erbij gekomen.

Bewoner V : Wat moet dat mens bij ons in de vergadering?

Bewoner III : Blijf maar op je mooie stadhuis.

Bewoner IV : Laat de burgemeester maar eens hier komen op de vergadering.

Secretaresse : Luister, ik ben maar een gewone ambtenaar, en ik ben hier gekomen om met jullie te praten.

Bewoner V : Ja, dat zeggen ze allemaal.

Bewoner II : Laten we nou eerst eens horen wat ze te vertellen heeft.

Bewoner III : Oké. *Tegen secretaresse.* Worden die huizen nou opgeknapt, ja of nee?

Bewoner V : Een kwart van die huizen staat al leeg omdat er niets aan gebeurt.

Bewoner VI : En dat zijn nog hele goeie huizen.

Secretaresse : Jullie maken je druk dat die huizen niet opgeknapt worden. Maar ze zijn van plan de hele buurt te slopen.

Bewoner II : Slopen!

Bewoner IV : Welke huizen gaan ze dan slopen?

Bewoner V : Maar dat zijn toch nog hele goeie huizen?

Secretaresse : Ik kan niet meer zeggen, want dat kan me mijn baan kosten.

Bewoner VI : Die is goed zeg, ons eerst een beetje benauwd maken.

Iedereen praat door elkaar.

Bewoner II : Wie woont er nou eigenlijk in die huizen?

Secretaresse : Die wijk van jullie gaat plat! De hele Bloemenbuurt gaat plat.

Stilte. Donderslag. Weer licht.

Bewoner II : Dus het is allemaal begonnen omdat die industrie zo nodig een vierbaansweg door de buurt moest hebben.

Sekretaresse : Precies.

Bewoner VI : Als je dit allemaal hoort, dan is het toch duidelijk dat de gemeente alleen maar in het belang van de bedrijven werkt.

Bewoner II : Die bedrijven zijn zo machtig, dat ze de gemeente onder druk kunnen zetten.

Bewoner III : Maar wat heeft zo'n bedrijf er nou aan om ons op straat te zetten?

Bewoner IV : Ze planden een weg, en dat is niet in ons belang. Ze planden banken, hotels en kantoren, en dat is ook niet in ons belang.

Bewoner V : En ze slopen huizen onder onze gat vandaan, is dat soms in ons belang?

Bewoner III : Mijn man heeft dertig jaar in dat bedrijf gewerkt.

Bewoner VI : Precies, wij zijn het die die bedrijven hebben grootgemaakt, en nu gebruiken ze die macht tegen ons om ons uit onze huizen te zetten.

Bewoner II : Als wij die bedrijven hebben grootgemaakt, dan zouden wij toch moeten beslissen hoe er gewerkt wordt en in wiens belang!

Bewoner III : Dat kan nou eenmaal niet. Denk je dat die hoge heren óns iets laten beslissen? Zij hebben het in handen, ze hebben het goed georganiseerd.

Bewoner V : Dan moeten wij ons nog beter organiseren.

Bewoner VI : Ja, maar wat betekent dat?

Bewoner II : Allereerst moeten we ieder die erbij betrokken is inlichten hoe het in mekaar zit met die sloopplannen.

Bewoner IV : We moeten de arbeiders vertellen waarvoor ze werken en wie er de dupe van wordt.

Bewoner II : We moeten de noodzaak laten zien dat degenen die dezelfde belangen hebben zich aaneensluiten om een tegenmacht te vormen.

Ook de sloper ontdekt zijn tegenspraak

Straat; beneden. Sloper op; grote hamer op zijn nek. Hij stopt voor een bepaald huis en haalt een papiertje uit zijn zak.

Sloper : Nommertje zevenendertig. Hallee, bekijk het effe. Aardig woninkie. Vanavond ligt dat nog plat.

Bewoner II op; de bewoners in de scène zijn allen vrouwen.

Bewoner II : Vanavond ligt hier niks plat.
Hee, kom eens helpen!

Bewoner I op.

Bewoner II : Er wordt hier niet gesloopt.

Sloper : Dat huissie staat al een hele tijd leeg. Dat weet ik precies. Want ik woon hier zelf twee straten verder.

Bewoner II : Er wordt hier niet gesloopt.

Sloper : Aha, zeker van dat actiegroeppie, hè?

Bewoner II : Jazeker.

Sloper : Aan mijn lijf geen politiek. Gaan maar een beetje aan de kant staan, want ik gaat er op los.

Bewoner I : Da's toch zonde, jongen. Goeie huizen slopen.

Sloper : Kijk. Slopen, da's nou toevallig mijn vak. Daar verdien ik mijn brood mee. En als er geen brood op de plank komt, dan zit mijn vrouw op mijn dak. En die zit er al genoeg op.

De bewoners blijven staan.

Sloper : Kijk. De ethiek verbiedt mij dames te bezeren! Maar ik moet me werk doen.

Bewoner II : Je mag je werk doen, als je eerst luistert.

Sloper : Er woont geen hond meer in dat huis, kom op! *De vrouw van de sloper komt op.*

Bewoner III : Jan, laat dat. Een beetje goeie huizen slopen?

Sloper : Nou breekt mijn klomp.

Bewoner III : Jij denkt ook nooit na bij wat je doet. Weet je dan niet, dat de hele buurt plat gaat?

Sloper : Ik heb alleen nommertje zevenendertig op mijn papiertje staan.

Bewoner II : Da's de eerste, zo maken ze gaten in de wijk.

Bewoner I : En als de buurt dan geen aanzien meer heeft, dan gaat alles plat.

Sloper : *Tegen zijn vrouw.* Maar ik ga ons eigen huissie niet slopen, hoor. Dat blijft mooi staan.

Bewoner III : Blijf ook met je poten van de rest.

Sloper : Als je het zo bekijkt.

Lied van de derde tegenspraak

Sloper : Mijn baas zegt altijd
 laat je niet verleiden
 door zo'n stelletje mooie meiden
 van zo'n actiecomité.
 Luister niet naar wat ze zeggen
 ga beslist niet overleggen.
 Want voor je het in de gaten hebt
 praat je met ze mee.

Je moet niet praten
 maar slopen.
 Dat is het devies van ons bedrijf.
 Niet praten
 maar slopen.
 Van 's ochtends half zeven tot een uur of vijf.

Maar mijn baas kan barsten
 ik ga staken.
 Ja die baas doet goeie zaken
 maar ik, ik blijf een arme luis.
 Ik moet keihard voor hem werken
 mag niet denken, mag niks merken.
 En voor ik het in de gaten heb sloop
 ik mijn eigen huis.

Allen : Eerst nieuwe huizen bouwen
 en dan pas ouwe slopen.
 Dat is het devies van onze wijk.
 En betaalbare huren.
 Ja dat actiecomité dat heeft gelijk.

3. Om een lang verhaal kort te maken .

Sloper : Tegen publiek. Als je het zo bekijkt, dan krijg je het in de gaten. Ik dacht dat ik sloopte, hè. Slopen voor je brood. Maar toen zag ik dat ik tegen mijn eigen sloopte.

Agent op.

Agent : Als je het zo bekijkt, dan krijg je het in de gaten. Ik dacht, ik handhaaf de orde. De orde handhaven weet je, voor je brood. Maar nee, toen zag ik dat ik de orde handhaafde, tegen mezelf.

Secretaresse op.

Secretaresse : Als je het zo bekijkt, dan krijg je het in de gaten. Ik dacht, ik werk voor de gemeente, voor de gemeenschap dus, voor de gemeente werken, voor je brood. Maar nee, toen zag ik dat ik tegen de gemeenschap werkte.

Sloper : En dat was wat. ..

Secretaresse : ... overal. ..

Sloper : ... in de fabrieken ...

Secretaresse : ... in de scholen ..

Agent : ... in de wijken ...

Sloper : ... kregen ze het in de gaten ...

Secretaresse : Met zijn allen!

Agent : Met zijn allen!

Sloper : En dat was wat! Jongens, daar hadden jullie bij moeten zijn!

Als in begin van deel I: arbeiders in de fabriek; beneden. Directeur; boven.

Arbeider : Ik ben Jan van O. Ik dacht dat ik gelukkig was. Ik moet hard werken. Ik dacht dat ik goed betaald werd.

Directeur : Ik ben hier directeur. Ik was zeer tevreden. De laatste tijd gebeuren er allerlei vreemde zaken onder het werkvolk, die mij zeer verontrusten.

Arbeider : Toen zijn we met zijn allen gaan rekenen. En toen zagen we, dat zelfs mét een paraplu ons loon maar een schijntje is.

Directeur : En nog gisteren dineerde ik met enkele collega's en die vertelden mij, dat bij hun op het bedrijf ook allerlei vreemde zaken gebeuren.

Arbeider : En toen namen we contact op met arbeiders van andere bedrijven. En met zijn allen kregen we het in de gaten, wie er werkt en wie er profiteert.

Directeur : Ik weet niet wat er vandaag aan de hand is. Maar ik voel me zo ... eenzaam.
Door de telefoon. Ik wil een kop koffie, en een borrel.

Arbeider : En toen spraken we een dag af, dat we met zijn allen in actie zouden komen. En die dag is vandaag.

Directeur : *Door de telefoon.* Hallo, met de vakbonden? Hallo, zeg luistert U eens even .. . hallo ...

Arbeider : En de vakbonden organiseerden alles, over het hele land. Het is nu ... elf uur 57.

Directeur : *Telefoon.* Juffrouw, stelt u mij onmiddellijk in verbinding met de Raad van Bestuur.

Arbeider : Het is nu .. 11 uur 58. Indien alles goed verloopt zijn de zetels van alle Raden van Bestuur nu overgenomen door mannen van ons.

Directeur : *Telefoon.* Watt! ! De Raad van Bestuur zet nu koffie voor de arbeiders? ? Maar dat wordt toch werkelijk al te dol zeg. Stelt U mij onmiddellijk in verbinding met de minister van Sociale Zaken.

Arbeider : Het is nu ... 11 uur 59. Indien alles goed verloopt is de regering nu overgenomen door mannen van ons.

Directeur : *Telefoon.* Wat! Het ministerie bezet? Door wie dan wel?
De Tweede Wereldoorlog is toch al lang voorbij.

Arbeider : Mannen, het is nu twaalf uur. *(Alle arbeiders gaan nu naar boven)*

Directeur : Juffrouw, ik krijg de indruk dat ik wordt belazerd op landelijk niveau. En dat ben ik niet gewend. *De arbeiders hebben hem omsingeld.*

Arbeider : Mijnheer de directeur, het is nou twaalf uur en U bent nou directeur af. Vanaf nu nemen wij het bedrijf over.

Directeur : Maar, dat ben ik niet gewend.

Arbeider : O, maakt U zich geen zorgen, dat went snel.

Arbeider II : Vanaf nu produceren we niet meer voor de privéwinst maar naar behoefte.

Arbeider III : Machines zijn er niet meer om ons het werk te ontnemen, maar om ons het werk te verlichten.

Arbeider IV : Vanaf nu wordt al het werk gelijk betaald.

Arbeider V : Ieder onderscheid in werk en beloning tussen mannen en vrouwen wordt opgeheven.

Directeur : Maar wat gebeurt er dan met mij?

Arbeider VI : U krijgt een baan in het bedrijf.

Arbeider VII : Naar Uw mogelijkheden.

Arbeider IV : Maar op dezelfde voorwaarden als iedereen.

Arbeider II : En die voorwaarden zijn niet slecht hoor.

Directeur : Goed, ik accepteer.

Arbeider I : Dat dachten we wel. En om U alvast voor Uw goede wil te belonen, krijgt U van ons allen een cadeau. *Overhandigt hem een paraplu.*

Sloper naar voren.

Sloper : Ja, dat waren dagen toen wij het in de gaten kregen. De bazen, die zeiden: het is net of de wereld op zijn kop staat. Maar wij zeiden: het is nou net of de wereld eindelijk met zijn twee poten stevig op de grond staat.

Die tweehonderd van Mertens, die hadden het een beetje moeilijk. Maar die dertien miljoen anderen, die konden hun vreugde, hun lol, hun plezier gewoon niet op. En omdat wij het in de gaten hadden gekregen, hadden onze kinderen het binnen de kortste keren ook in de gaten.

School als aan het begin.

Lerares : Ons programma voor vandaag: letterkunde, Hadewych en de mystieke liefde; handelsrekenen, de berekening van de samengestelde interest; geschiedenis, het dagelijkse leven van de Batavieren. Ik ben hier docent. Ik hou van kinderen. De kinderen weten, dat ze nu moeten ploeteren om straks in de maatschappij vooruit te kunnen komen. Ik heb altijd gezegd, de kinderen moeten kunnen meepraten. Ik denk ...

Ondertussen zijn de leerlingen bij elkaar gaan staan en kijken de juf verbaasd aan,

Leerling I : Hé, juf. De maatschappij is nou toch veranderd.

Leerling II : Die mystieke liefde, die kunnen we echt wel even uitstellen hoor.

Leerling III : Ja, en de interest is afgeschaft. Zeker de samengestelde, want die was samengesteld uit het zweet van de werkende mensen, zegt mijn vader.

Leerling IV : En het dagelijks leven van vandaag is toch veel belangrijker dan dat van de Batavieren?

Lerares gaat huilend zitten; de leerlingen troostend om haar heen.

Leerling V : Wat is er nou juf?

Lerares : Maar daar ben ik niet voor opgeleid. Ik weet alleen maar hoe ik jullie moet temmen, hoe ik jullie creativiteit en spontaniteit moet onderdrukken, hoe ik jullie moet volstoppen met onsamenhangende wetenschap, zonder kritiek.

Leerling VI : Nou maak je geen zorgen hoor, juf, wij hebben het in het begin ook moeilijk gehad met de omschakeling.

Leerling V : Maar, er is nu veel meer geld voor het onderwijs.

Leerling I : Er is een algemene basisschool tot achttien jaar voor iedereen.

Leerling VII : Alle scholen staan onder gedecentraliseerd zelfbestuur van ouders, leerlingen en docenten.

Leerling I : En in de lessen werken we samen, zonder die vervelende scheiding van leerling en leraar.

Leerling IV : Jij leert ons, en wij leren jou.

Leerling II : En de scheiding tussen hoofdarbeid en handarbeid is opgeheven.

Leerling V : De school is nu geen getto meer voor kinderen. Hij staat nu open voor iedereen. Jong en oud.

Leerling III : De school past zich aan aan de leerlingen, en niet andersom.

Lerares : Heel diep in mijn binnenste, heb ik altijd geweten dat dit ééns zou gebeuren.

Sloper naar voren.

Sloper : Ja ja, ja. Er gebeurt wel wat met je van binnen wanneer je het in de gaten begint te krijgen. Maar het mooiste was nog, dat dagelijkse leven in die nieuwe maatschappij. Zeg, weten jullie nog hoe

het er in die oude maatschappij aan toe ging? Ja? Nou let dan effe op hè! Want als je dit hebt gezien, misschien hebben jullie het dan ook in de gaten.

De volgende korte scènetjes spelen afwisselend boven en beneden. Elk onderscheid tussen de mensen wat betreft bevoegdheden en status valt weg. Gemakshalve worden ze hier nu nog slechts met letters aangeduid.

Boven

- A : Jongens, we hebben nu zelf de fabrieken in ons beheer. Hoe pakken we het aan?
- B : We moeten zorgen dat iedereen kan meebeslissen over hoe het werk geregeld wordt.
- C : Daar is tijd voor nodig.
- D : Die zullen we hebben. Want we kunnen de werkdag halveren.
- C : Gaan we dan niet minder produceren? •
- A : Ja, we gaan minder produceren, omdat we alleen produkten maken die we nodig hebben en we maken ze zo dat ze lang meegaan.
- E : We gebruiken de machines niet om steeds meer te maken en om steeds meer winst te hebben. We gebruiken ze om eindelijk eens korter te kunnen werken.
- D : Ja, en we verdelen het werk over iedereen die kan werken en over het hele land.
- F : Oké, zullen we! *Iedereen gaat naar beneden.*
- G : Aan het werk.
- B : Het is nu veel plezieriger werken, als je er samen over beslist.
- F : Nu weet je tenminste waar je mee bezig bent.
- H : We werken nu in het belang van iedereen.
- E : De vakbonden blijven controleren of de beslissingen van de arbeiders wel uitgevoerd worden.
- B : En of het werk eerlijk verdeeld is.
- D : *Doet sirene na.* Hoor, de werkdag is alweer voorbij, en het leek of we net begonnen waren.

Dezelfde; boven.

- A : Mannen, dankzij het feit dat we in Nederland prompt de halve werkdag hebben ingevoerd, hebben we nu eindelijk tijd vrij kunnen maken om ons werkelijk bezig te houden met de organisatie van onze eigen buurt, onze eigen stad en ons eigen land. Dat is nog even heel wat anders dan vroeger, hè?
- F : Vroeger stond ik om deze tijd nog autodeuren uit de pers te lichten.
- E : En ik van die koekies in te pakken.
- B : En ik was de hele dag bezig met het huishouden.
- G : Ik, ik lag in mijn nest, want ik had nachtdienst gehad. Dat hebbie nou ook niet meer!
- C : En ik ging 's morgens vroeg op de overvolle trein, tweede klas.

Iedereen lacht omdat er twee klassen bestonden.

- C : Drie kwartier heen, drie kwartier terug, negen uur werken. Zo was je dan toch per dag bijna elf uur met je werk bezig.
- B : Waar is de tijd gebleven.
- A : 't Is goed om af en toe terug te kijken, maar we moeten verder. We zijn gekozen door de buurtraden om ons werk goed te doen, en als we dat niet goed doen kunnen we ten alle tijden afgezet én vervangen worden.
- F : En terecht!
- A : Zo is het!
- G : Maar waarmee moeten we nou beginnen op gemeentelijk niveau?
- H : Volgens de buurtraden en na overleg met enkele deskundigen is het nodig gebleken om te beginnen met het openbaar vervoer.
- C : We nemen daarvoor de stilstaande wagens van het nu afgeschafte leger. Die bouwen we om. Goedgekeurd? Iedereen: Goedgekeurd!
- F : Ten tweede: de woningnood.
- D : Ik stel voor om te beginnen met het opknappen van alle leegstaande huizen en het ombouwen tot woningen van alle overbodig geworden gebouwen zoals bijvoorbeeld die verzekeringskantoren.
- B : Ja, dan kunnen we eindelijk eens spreken van een echte levensverzekering.
- G : Maar het is een noodmaatregel.
- C : Precies, en daarom moeten we meteen beginnen met het raadplegen van de totale bevolking om de werkelijke woonbehoeften vast te stellen. Want pas als we die kennen, kunnen we huizen en wijken bouwen, zoals de bevolking dat zelf wil. Goedgekeurd?
- Iedereen : Goedgekeurd!
- A : Mannen, het is pas vier uur. We hebben nog een massa tijd, helemaal voor ons zelf.

Dezelfde; beneden; F met iets zwaars op de rug.

- H : Wat heb jij daar nou bij je?
- F : De nieuwe ijskast. Gaat zestig jaar mee.
- E : Zeg hebben jullie het gehoord, onze wijk heeft vier nieuwe personenauto's gekocht. Gaan vijftientwintig jaar mee.
- G : Hé, Joop wat heb jij daar nou voor een jasje aan?
- C : Ja, leuk hè? Dat is het nieuwe model zomerjasje. Dat kan je wassen zoveel als je maar wilt, en het gaat zeker vijftien jaar mee.
- H : Dat vind ik nou niet leuk. Wat doe je dan met de mode?

Stilte; niemand snapt het.

- G : De ... wat?
- H : De mode!
- A : Ohh, ja de mode! Dat is die truc uit die oude maatschappij om je telkens weer nieuwe dingen te laten kopen die je eigenlijk niet nodig had maar je kocht ze toch want als je ze niet kocht, dan keek niemand je meer aan. Ja, ja.
- B : Nou, ik vond het best leuk hoor, zo af en toe wat anders.
- E : Ah, we hebben allemaal wel iets overgehouden uit die oude maatschappij. Dat gaat wel over.
- F : Dat sterft wel uit.
- A : Jongens, ik lees hier, dat vanaf morgen ook het varkensvlees gratis is.
- D : Het openbaar vervoer is al gratis.
- B : En de melk.
- H : En de boter.
- E : En het zout.
- G : En de aardappels.
- C : En de wasserij.
- A : Oma, geef mij nog maar eens een gratis EEG-appeltje.
- D : Een EEG-appeltje?
- A : Ja, kinderen, die appeltjes worden zo genoemd, omdat ze ten tijde van de EEG — in de oude maatschappij — met massa's in zee werden gegooid om de prijzen hoog te houden.
- G : Hé, tijd voor het journaal.

C gaat achter het scherm zitten; hij is dezelfde die in deel I ook de acteur speelde. De herkenningmelodie is een stukje uit de 'Internationale'.

- C : Makkers, hier volgt het nieuws. Vandaag twee belangrijke berichten. En ik ben zo ongeduldig om ze jullie te vertellen, dat ik het weerbericht maar oversla. Hier volgt het eerste nieuws. Vandaag is er een onderzoek van deskundigen gepubliceerd waarin te lezen staat, dat binnen vijf jaar waarschijnlijk alle goederen en diensten gratis zullen zijn. *Gejuich.*
- C : Ik had wel gedacht dat jullie dolblij zouden zijn. Dat waren ze trouwens ook op het landelijk congres van arbeiderscomité's dat vandaag bij elkaar gekomen is. Ze waren zo blij, dat ze liepen te dansen van vreugde in de koffiekamer. En de voorzitter van het congres komt naar me toe en hij zegt tegen me: Joop, zegt ie, moet jij dat nou vanavond op de televisie aan iedereen vertellen? En hij zegt: als alles gratis wordt, dan kunnen we ook langzamerhand het geld afschaffen. En met dat langzame afsterven van de geld- en de markteconomie komt er een totale omwenteling van onze levensomstandigheden. Het zal finaal gedaan zijn met de uitbuiting. Niemand zal nog meer winst uit een ander kunnen slaan. En niemand zal nog alleen maar aardig tegen je zijn, omdat ie denkt beter van je te kunnen worden. En hoe vaak gebeurde dat niet in de oude maatschappij? Ik kan jullie verzekeren dat we daar een stevige borrel op hebben gedronken. En nou makkers, het tweede nieuws. En dat is zo mogelijk nog geweldiger dan het eerste, dus ga er maar extra stevig voor zitten. Vandaag is bekend geworden dat de laatste twee landen die ons

voorbeeld nog niet volgden, nl. Amerika en Rusland, hebben besloten om over te gaan op het Nederlands systeem van democratisch gecentraliseerd arbeiderszelfbestuur. *Gejuich.*

C : Makkers, een mooiere dag kan ik me nauwelijks voorstellen. En daarom stel ik nu voor om ons lied te zingen: 'Met zijn allen! '

Allemaal : Met zijn allen
met zijn allen
gaan we alles nu beslissen.
Want zo met zijn allen
kan je je minder snel vergissen.
Op het werk, op school en ook bij moeder thuis,
in iedere stad, in iedere straat in ieder huis.
Het is van ons, zo blijft het, we hebben het in de hand.
We hebben eindelijk zelfbestuur over het hele land.
We zullen zelf beslissen, hoe we verder gaan.
Met zijn allen beslissen hoe we verder gaan.